

FERENCZY KÁROLY (1862-1917)**Izvara, 1909**

Olaj, vászon, 80x102,5 cm

Jelezve jobbra lent: Ferenczy K.

Kezdő ár: 18 000 000 Ft / 63 158 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 40 000 000 Ft

Estimated value: 105 263 – 140 351 EUR

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Ferenczy Károly (1862-1917) gyűjteményes kiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011. november 30. – 2012. május 27., katalógus: 273., reprodukálva: 252, 366.

IZVORA - FORRÁSLIGET

A hajdani Izvora vagy Forrásliget, mai nevén Stațiunea Izvoare, egy Nagybányától mintegy 30 kilométerre a Gutin és a Rózsály között egy magashegyi fennsíkon található közkedvelt nyaralóhely, újabban sípályákkal kiépített téli üdülőközpont, ahova a Ferenczy-család általában július-augusztusban menekült a nyári forróság elől. Ferenczy Károly festett, a gyerekek kezdetben inkább lovagoltak, kirándultak, később apjuk mellett művészként dolgoztak.

„Édes Feri! Tegnap gyorsan elhatároztam, hogy felmegyünk az Izvorára, és rögtön nyélbe ütöttem, lázas pakolás, kocsirendelés és most itt vagyunk. Idő pompás.” - írta örömmel bátyjának Ferenczy Károly 1905-ben. De hasonló mondatokat olvashatunk 1907-ből, 1909-ből, 1910-ből és 1911-ből keltezett leveleiben is. Így biztosan tudjuk, hogy ezekben az években hosszabban tartózkodott Izvorán. Ez azonban nem jelenti azt is, hogy csak ekkor. Bármikor felmehetett, akár rövidebb időre is, lovaskocsival, egy-két kísézővel kikapcsolódni, vagy még inkább elmélyülni és részesezni a természet kifogyhatatlan erejében. Számos remek kép őrzi e nyaralások emlékét. A korai évekből a "pónis", valójában kistermetű, mokány hegyi lovakat ábrázoló munkák változatai (a *Gyermekek pónikon* és a *Lovagló gyermekek*), vagy a hasonló témát feldolgozó *Hazatérés* maradt fent, a későbbiekből a tájat széles kitekintésben átölölő látképek (*Borús táj - Izvora fenyvessel I-II.*), vagy a színes őszi tájkivágatok (*Tájkép - Őszi Izvora I-III., Izvorai ház*) - köztük az itt elemzett *Izvora*. Bár hangulatilag eltérnek egymástól, némelyiken a derű, némelyiken a melankólia uralkodik, összeköti e képeket a természet iránti csodálat és odaadás, illetve az ábrázolhatóság iránti elmélyült figyelem.

AZ UTOLSÓ IZVORA?

Nem tudjuk biztosan, mikor festette Ferenczy ezt a drámai hatásában szokatlanul erős tájképet, amely nem sokkal a Nemzeti Galéria retrospektív Ferenczy-kiállítása előtt, 2011 őszén került elő egy gondosan őrzött magángyűjteményből. A kép ugyanúgy készülhetett 1909-ben (ahogyan az Oeuvre-katalógusban jelöltük), mint 1911-ben, vagy éppen később. Még az is lehet, hogy ez volt Ferenczy utolsó Izvora-képe, erre utalhatnak a kép előterét elfoglaló nagy vetett árnyékok, amelyek láthatatlan, a festő háta mögött magasodó fákat sejtetnek, zaklatott hangulatot ébresztve a nézőben. Mintha valami ismeretlen, de jól érzékelhető fenyegetés árnyéka vetülne az őszi színek kavalkádjában tobzódó tájra. Megsejtett betegség, halál, társadalmi felfordulás, világháború? De az is lehet, hogy mindezt csak belelátjuk, belemagyarázzuk a képbe és Ferenczyt inkább a harsány színárnyalatok összehangolása foglalkoztatta. Hogy - akárcsak a *Nyilazókban* -, azt feszegette, mit bír el színben és formában az egységes vizuális entitásként felfogott képtér. A válasz: sokat. Nagy ellentéteket és nagy feszültséget, akár az élet teljességét képviselő végleteket. Ahogyan ezt Ferenczy számos képén, nem utolsó sorban ezen az *Izvorán* láthatjuk.

Boros Judit

Izvora

